

Загребя І. Л.

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Бабіна В. І.

магістрант

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ПАСИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Політика управління пасивами підприємства – це сукупність заходів, розроблених в рамках його фінансової політики, щодо формування джерел фінансування його діяльності.

Проаналізувавши публікації щодо управління пасивами підприємства [1 - 4], можна дійти висновку, що сьогодні відсутній уніфікований механізм формування цього напрямку фінансової політики підприємства.

Основною метою політики управління пасивами є забезпечення потреби підприємства у фінансових ресурсах для придбання необхідних активів, оптимізація структури та формування умов ефективного використання цих ресурсів.

Політика управління пасивами:

- визначає перспективи розвитку господарської діяльності підприємства через формування його ресурсної бази;
- регулює відповідність обсягу залученого капіталу обсягу сформованих активів підприємства;
- визначає оптимальну структуру капіталу з позиції ефективного його функціонування;
- спрямована на мінімізацію витрат, пов'язаних з формуванням капіталу з різних джерел;
- орієнтована на високоефективне використання капіталу в процесі господарської діяльності.

На формування політики управління пасивами підприємства впливають різні економічні та соціальні фактори: галузеві особливості організації господарсько-фінансової діяльності; стадія життєвого циклу підприємства; стан товарного та фінансового ринків; рівень рентабельності операційної діяльності; рівень операційного левериджу та ступінь його дії; взаємовідносини з кредиторами; рівень оподаткування прибутку підприємства; рівень концентрації власного капіталу; фінансовий менталітет власників і менеджерів.

Вважаємо, що процес формування ефективної системи управління пасивами повинен гармонійно вписуватися в загальну фінансову політику, орієнтовану на збільшення ринкової вартості підприємства. Виходячи з цього, сформулюємо основні напрями політики управління пасивами підприємства.

По-перше, управління власними коштами підприємства має бути спрямованим на забезпечення необхідного рівня самофінансування його

виробничого розвитку. Цьому сприяє:

- простота залучення власного капіталу (рішення про його збільшення приймають власники за участю фінансових менеджерів);
- генерування прибутку у всіх сферах діяльності не пов'язане з виплатою відсотків за позиковими коштами;
- підвищення фінансової стійкості, мінімізація ризику виникнення банкрутства при збільшенні частки власного капіталу підприємства у його пасивах;

Але потрібно враховувати, що власний капітал є обмеженим джерелом фінансування та може мати вищу вартість порівняно з альтернативними (зокрема, позиковими) джерелами.

По-друге, управління позиковим капіталом має забезпечити найбільш ефективні форми і умови залучення ресурсів з різних джерел відповідно до потреб розвитку підприємства.

Це досягається завдяки:

- наявності широких можливостей залучення джерел фінансування діяльності підприємства;
- нижчої вартості позикових ресурсів, ніж вартості власного капіталу підприємства;
- збільшенню можливостей зростання фінансового потенціалу підприємств за рахунок залучення позикових коштів, що необхідно для зростання активів, нарощування обсягів продажів товарів і послуг;
- збільшення рентабельності використання власного капіталу при залученні позикових коштів в результаті дії ефекту фінансового левериджу.

Але використання позикових ресурсів генерує ризик зниження фінансової стійкості і втрати платоспроможності. Крім того, активи, сформовані за рахунок позикових коштів, дозволяють отримати менший прибуток через суму виплачуваного відсотка.

Політика залучення позикового капіталу передбачає управління кредитними ресурсами та управління внутрішньою кредиторською заборгованістю. Управління кредитними ресурсами передбачає залучення додаткових фінансових ресурсів від зовнішніх кредиторів, в тому числі банків, інвестиційних компаній, інших юридичних і фізичних осіб. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю полягає у її своєчасному нарахуванні та погашенні.

По-третє, оптимізація структури капіталу – визначення співвідношення використання власних і позикових коштів, за якого досягається найбільш ефективна пропорційність між прибутковістю та фінансовою стійкістю підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

По-четверте, управління вартістю капіталу підприємства має бути зорієнтованим на управління ціною, яку підприємство платить за залучення капіталу з різних джерел в конкретних ринкових умовах, з урахуванням його потенційних можливостей.

Вартість капіталу є очікуваною ставкою прибутковості, яку ринок вимагає для залучення необхідних ресурсів, призначених для фінансування

конкретної діяльності (інвестиції), тому вартість базується на очікуваннях інвестора та від ступеня ризику інвестицій.

По-п'яте, забезпечення фінансової стійкості підприємства - формування умов ведення господарської діяльності, що дозволяють адаптувати фінансову систему підприємства до змін зовнішнього середовища. Воно пов'язане зі структурою балансу підприємства, ступенем його залежності від кредиторів і інвесторів, при цьому ступінь залежності від кредиторів оцінюється не тільки співвідношенням позикових і власних джерел коштів.

Забезпечення фінансової стійкості підприємства є багатогранним поняттям, що включає оцінку власного капіталу, складу оборотних і необоротних активів, наявності або відсутності збитків.

Виділені нами напрямки політики управління пасивами дозволять сформуванню системи управління фінансами в частині фінансового забезпечення, орієнтовану на максимізацію ринкової вартості підприємства.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/print1491072828174201>
2. Рябикіна К.Г. Вимірювання ефективності управління капіталом підприємства / К.Г. Рябикіна // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. – № 3(54). – С. 253-259
3. Тягнирядно Л.Л. Окремі аспекти управлінського обліку власного капіталу та використання облікової інформації в управлінні акціонерним товариством / Л.Л. Тягнирядно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/2116>
4. Коптева Е.П. Теоретические и методологические основы формирования политики управления пассивами предприятия // Российское предпринимательство. – 2011. – Том 12. – № 11. – С. 86-90.

Іщенко Н. А.

канд.екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне функціонування підприємства можливе за умови його прибутковості, оскільки прибуток є головним джерелом подальшого розвитку, а отже, забезпечує можливість успішної адаптації до мінливих умов середовища, підвищує фінансову стійкість і інвестиційну привабливість. Чим вищий прибуток, тим реальнішим є досягнення цілей, котрі стоять перед підприємством. Тому, в умовах нестабільного розвитку економіки особливої актуальності набуває проблема пошуку резервів підвищення прибутковості